

-Триходермін БТ (5-10 л/га), при цьому Триходермін можна використовувати проти фузаріозного в'янення.

Якщо на деяких частинах рослин (стебла,листя) виникли комплексні хвороби, можна застосувати такий продукт як Мікосан (марок Н та В), 3% в.р.к. (10 л/га), та Планриз (1-4 л/га) [2].

Література

1. Лікарські рослини: енциклопедичний довідник / Відп. ред. А. М. Гродзінський. – К.:Видавництво «Українська Енциклопедія» ім. М. П. Бажана, Український виробничо-комерційний центр «Олімп»,1992. – 544с: ISBN 5-88500-055-7

2. Хімічний захист рослин: засоби, технологія і екологічна безпека. –Зінченко В. А.,2012. – 247с

3. Вірусні інфекції лікарських рослин і їх вплив на зміст біологічно активних речовин \ Міщенко Л.Т., Дашенко О.В.

4. Вирусные инфекции лекарственных растений и их влияние на содержание биологически активных веществ \Мищенко Л.Т., Дашенко А.В.,

5. Загуменникова Т.Н. \ \ Вопросы биологической, медицинской и фармацевтической химии. – 2013.

УДК 633.8

ЗВІРОБІЙ ЗВИЧАЙНИЙ: МОРФОБІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ВИРОЩУВАННЯ

О. А. Коваленко, канд. с.-г. наук, доцент

А. В. Панфілова, канд. с.-г. наук, доцент

В. Д. Киндилевич, магістр

Л.С. Сокіл, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Звіробій звичайний (божа кривця, стокривця, кривавник, заяча кривця, калмицький чай, зілля святоянське) це лікарська багаторічна рослина, яка поширена на території України, та належить до родини Звіробійних (Clusiaceae), роду Звіробій (*Hypericum*). Раніше рослина входила до родини Клузієвих (Clusiaceae) [1].

В Україні зустрічаються ще 12 видів рослин роду Звіробою, серед них найбільш поширені звіробій плямистий (*Hypericum maculatum* L.), витягнутий (*Hypericum elongatum* L.), гірський (*Hypericum montanum* L.), які також мають лікарські властивості [2, 3].

З початку 16-го століття в Україні почали широко вводити її до сумішей лікарських рослин. Росте звіробій на відкритих сухих луках, пагорбах, по чагарниках, у мішаних лісах та зустрічається не високо в

горах. Поширений фактично в усіх країнах Євразії. У 17-му столітті його привезли до Америки, де він добре акліматизувався і широко розповсюдився, така ж ситуація склалася в Африці, Австралії та Новій Зеландії. [1-3].

Звіробій звичайний має прямостояче стебло 30 – 90 см заввишки, голе, круглясте, вгорі розгалужене. Кореневище сильне та тонке, кожного року від нього відростають декілька стебел. Листки сидячі, цілокраї, видовженоовальні, розміщені супротивно, вкриті ефіроолійними залозками у вигляді крапочок, що просвічуються. Квіти двостатеві, правильні, пелюсток п'ять золотаво-жовтого кольору, з великою кількістю тичинок, зібрані в нещільну китицю чи щитовидну волоть. Основний цвіт припадає на червень – серпень, але також можливо до вересня. Плід – тригнізна багатонасінна коробочка, яка дозріває з вересня по жовтень. Насіння коричневого кольору, довгасте, дрібне, маса 1000 насінин 0,1-0,15 г. [4].

До хімічного складу рослини звіробою входять смолисті речовини (17%), ефірна олія (0,2 – 1,2%), дубильні речовини (10 – 13%), флавоноїди (рутин, гіперозид, лейкоантоціани, мірицетин, кверцитрин), сапоніни, барвники (гіперіцину 0,1 – 0,4%, гіперин, франгуламодіантранол, псевдогіперіцин), каротин і аскорбінова кислота. В лікарських цілях використовують надземну частину (траву) звіробою звичайного [4, 5].

За температури 4 – 6°C насіння рослини починає проростати, оптимальна температура для розвитку 20 – 25°C. У перший рік рослина не плодоносить, сходи дуже дрібні і розвиваються повільно, тому необхідно проводити своєчасний і ретельний догляд за посівами [2, 3].

При вирощуванні культури для отримання більшого урожаю надземної маси, потрібно удобрювати та підживлювати посіви. В основне удобрення під оранку вносять органічного 35 т/га та мінеральних добрив 50 кг/га. Підживлювання проводять в подальші роки використання посівів з розрахунком NPK 50-60 кг/га [5].

Для вирощування культури відводять незабур'янені, рівні ділянки або на окремих полях в сівозмінах для багаторічних трав. Кращими попередниками під культуру є чистий пар, добре удобренні просапні та зернові культури. Для одержання сировини плантації звіробою використовують від 3 до 5 років, а на одному місці може перебувати до 10 років [5, 6].

Сіють звіробій рано навесні або під зиму овочевими сівалками з нормою висіву 2,5-3,5 кг/га та міжряддями 45 см без загортання насіння, тому що при заглибленні в ґрунт сходи не здатні пробитися на поверхню ґрунту. Для весняної сівби використовують стратифіковане насіння [6].

Догляд за посівами складається із знищення бур'янів, підживлення культури добривами та розпушування міжрядь.

Збирання трави звіробою розпочинають у фазу масового цвітіння. Надземну частину скошують жатками, на висоті не більше 15 см. Урожайність культури у вигляді сухої сировини 25 – 40 ц/га [6].

Зрізані рослини сушать під навісами або в сушарках за температури 40-55°C. Сушити звіробій закінчують, коли стебла починають ламатись. Вихід сухої сировини – 28-29%. Зберігають у сухому приміщенні, захищеному від сонячного світла. Придатність трави звіробою як лікарської сировини – 3 роки [2, 4].

Література

1. Нечитайло В.А. Ботаніка. Вищі рослини./В.А. Нечитайло, Л.Ф. Кучерява – Київ: Фітосоціоцентр, 2005. – 432 с.
2. Ражинскайте Д. К. Биология некоторых видов зверобоя / Д.К. Ражинскайте//Труды АН ЛитССР. Серия В. – 2000. – № 2 (49). – С. 5-64.
3. Дутка В. Звіробій звичайний. Ботанічна характеристика. Технологія вирощування [Електронний ресурс] / Василь Дутка // «ПОРАДА» Полтавська обласна сільськогосподарська дорадча служба. – 2012. – Режим доступу до ресурсу:<http://porada.biz.ua/2012/07/zvirobij-zvychajnij-botanichna-haraktery-styka-tehnolohiya-vyroschuvannya/>.
4. Лікарські рослини: енциклопедичний довідник / Відп. ред. А. М. Гродзінський. – К.:Видавництво «Українська Енциклопедія» ім. М. П. Бажана, Український виробничо-комерційний центр «Олімп»,1992. – 544с: ISBN 5-88500-055-7.
5. Маковецькая О.Ю. Содержание дубильных веществ в надземной части культивируемого на Украине *Hypericum perforatum* L. в зависимости от освещенности//Раст. Ресурсы. - 1999. – Вып. 3. – С. 67-71.
6. Павленко Л.О. Цілющі скарби землі./Л.О. Павленко – К.: Наукова думка, 1984. – 99 с.

УДК 633. 861

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ ШАФРАНУ (*CROCUS SATIVUS* L.)

О. А. Коваленко, канд. с.-г. наук, доцент

О. Ф. Рожок, ст. викладач

А. М. Ткаченко, студентка

Р. С. Безошук, студент

Миколаївський національний аграрний університет

Шафран (*Crocus Sativus* L., крокус, червоне золото) у промислових масштабах вирощують в основному у Південній Азії, найбільшим експортером являється Іран [2].